

Kegyelet és jövő. Megemlékezés Fáy András halálának 150. évfordulóján

Emlékkonferenciát tartottunk **Kegyelet és jövő. Megemlékezés Fáy András halálának 150. évfordulóján** címmel 2014. augusztus 28-án a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei Nagykönyvtárának Díszterme

Az ünnepség koszorúzással kezdődött az ősi református kollégiummal szemben lévő iskolakertben, ahol számos jeles személyiség mellszobra áll, közöttük Fáy Andrásé is.

Koncz Gábor tanár, közgazdász, kultúraszervező, a konferencia moderátora köszöntötte a jelenlevőket. Kegyelet és jövő – ezt a címet találta ki a család a rendezvény számára. Ez a két cél vezérel bennünket – mondta. - A jövő akkor lesz biztosítva, ha hivatkozunk rá és hasznosítsuk műveit. Mint író, közgazdász összekapcsolta a magas művészetet a népivel. Áldott minden olyan hely, mely szolgálja a lélek önnön szerveződését. Ez a mai nap feladata. Fáy András: A Hazához című versét szavalta Szabó Diána Elizabet, a református általános iskola 8. osztályos tanulója.

A református általános iskola kamarakórusának tolmácsolásában elhangzott a Glória című kánon.

A tiszteletadás koszorúját az SRK vezető munkatársai, Nagytiszteletű Pocsainé Dr. Eperjesi Eszter és Nagytiszteletű Laczkó Gabriella helyezték el. A „Fel barátim, drága Jézus, zászlaja alatt...” kezdetű, 471. énekünkkel biztatva magunkat elindultunk az SRK Imatermébe, áttekinteni és értékelni az életművet, a mának szóló üzeneteket

„*Fáy András, a nemzet mindenese...*” Prof. Dr. Dienes Dénes vetített képekkel illusztrált, hangulatos, humoros, nagyívű előadása nyitotta meg az áttekintések sorát. Az életrajzi dátumokat követve mutatta be Fáy András pályafutását. Anekdotákkal is fűszerezve szó volt a tanulmányairól, írói, közgazdasági, politikusi, szervezői munkásságáról, az általa létrehozott szervezetekről. Az előadó idézetekkel, történetekkel illusztrálta Fáy sajátos házasságát és baráti kapcsolatait is

„*Fáy András, a példakép...*” Az oldalági leszármazott, Fáy Árpád ténylegesen szellemi örökös: az „*Alkotmányos piacgazdaság*” (Püski Kiadó, Budapest, 1999. 140 old.) című könyv és számos tanulmány szerzője, gyakorló gazdálkodó Alsóvadászon és Fáy András ügyben is konkrét szervező. Rokonokkal, barátokkal ő kezdeményezte a 2014. évi, országos megemlékezés sorozatot. Ennek keretében a Magyar Nemzeti Bank emlékérme kibocsátásával tisztelgett Fáy András munkássága előtt. Előadásában vázolta, majd itt közölt tanulmányában közgazdasági-statisztikai stílusban, precízen, pontokba szedve és szemléletesen mutatja be a nagyon gazdag és sokszínű életutat. Több fontos megállapítása közül én is kiemelem: „Fáy András esete mutatja, hogy mennyire jót tesz, ha egy teológiailag képzett, hitében és lelkiismeretében szilárd, technikai kérdésekben maximumra törekvő ember fog neki pénzintézetet szervezni...”. A szerző kérdés-felvetései és konkrét javaslatai jelentősen hozzájárulnak ahhoz, hogy az örökség üzeneteit továbbadjuk, a mai felelősen gondolkodó, törekvő fiataloknak.

Miért ünnepeltünk Sárospatakon is? Erre ad választ a „*Fáy András sárospataki diákévei*” tanulmány. Kovács Áron átfogó, alaposan dokumentált és hiánypótló írása bemutatja a kétszer is pataki diák éveit és történetét. A tanulmány jól illeszkedik az SRK és külön is a diákság történetét bemutató, a mai és a holnapi utókornak feladatokat és biztatást adó, szisztematikus történelmi munkák immár egyre gyarapodó sorozatába.

A délelőtti előadásokat követően a résztvevők elfogyasztották a finom ebédet a Mudrány Étteremben, majd folytatták a délutáni programok meghallgatásával.

„*A Pesti Hazai Első Takarékpénztár*”. Pocsainé Dr. Eperjesi Eszter előadása egyben megnyitó beszéd is volt a „Fáy András a nemzet mindenese” című remek kiállításához. Kétségtelen, hogy Fáy munkásságának ma is élő legnagyobb gyakorlati tette a Pesti Hazai Első Takarékpénztár kitalálása és létrehozása. Pontosan kidolgozta az alapítás módját, szerkezetét, működését, áttekintette európai körülményeit.

1948-ban Dr. Koncz Sándor volt az SRK Gazdasági Választmányának elnöke. Amikor az Első Hazai Takarékpénztár bútorait, iratait Budapesten éppen kihajigálták az utcára, valaki telefonált neki. „Üljön testvérem oda a járdára, indulnak a teherautók...” Így került Patakra ez az anyag... lehetett így is, ahogyan a pataki diák-világ anekdota kincsében kering a történet. Pocsainé Dr. Eperjesi Eszter a tőle már megszokott gyorsasággal és alaposasággal szervezte meg azt, hogy a Múzeum raktárában lévő bútorokat és a Nagykönyvtárban őrzött Fáy könyveket éppen e konferencia keretében, kiállításon is megbámulhassuk.

„*A Fáy András Társaság és a Zempléni Fáklya*” tanulmány stílszerűen zárja a szakmai áttekintéseket. Az 1941-ben, Szerencsen megalakult szervezet és az általuk kiadott folyóiratot alaposan bemutatja Fehér József. Ő ma éppen ezeknek is a színvonalas folytatója. Hiszen a Kazinczy Ferenc Társaság és az évente megjelenő Széphalom Évkönyv, továbbá a számos kötet szervezésével, az elődök által megkezdett munkát aktualizálja. Térségünkben ma a fáklyák: Sárospataki Füzetek, Egyháztörténeti Szemle, Zempléni Múzsza, Hernád Könyvkiadó... És persze a Magyar Comenius Társaság, amelynek 2014. november 5-i felolvasó ülésén szintén szerepel – Kiss Endre József előadásában – Fáy András.

„*Fáy András és a Nemzeti Kaszinó könyvtára*” Kiss Endre József a nagy elődök (... például Erdélyi János, id. Harsányi István...) munkásságát folytatva őrzi, gyarapítja és igazgatja az SRK Tudományos Gyűjteményei Nagykönyvtárát. Szobája történelmi sugárzások metszéspontjában van, hiszen a Repositoryum épületében körülveszik őt a hagyatéki és letéti könyvtárak, például Cs. Szabó László, Király István, Szathmári Lajos, Koncz Sándor és mások gyűjteményei. Ebből is fakad az, hogy átérzi és megidézi a külön-külön könyvtárak lelkét és összekapcsolódó üzenetét. Fáy András életművéből nem véletlenül választotta tehát a Nemzeti Kaszinó és könyvtára bemutatását. Abban a korban igencsak bátor tett volt a Nemzeti Kaszinó életre hívása, a hatalom számára gyanús és veszélyes olvasó körök, közösségi központok működtetése. Tanulmányában alaposan dokumentálva és sok-sok nevet megidézve pillanthatunk be e jelentős munkába. Ez az írás is gazdag kiinduló tárháza a további szakdolgozati, disszertációs – reménybeli – témaválasztások sorozatának.

Az előadásokban volt ugyan szó arról, hogy Fáy András a magyar nyelvű színjátszás megindításában is meghatározóan fontos munkát végzett. Erről azonban önálló előadást nem szerveztünk. A konferenciára készülve Dr. Koncz Gábor, a konferencia mentora éppen ezt a témakört tekintette át alaposabban. „*A Fáy András színészeti tanulmányai*” című, Dr. Staud Géza rövid, de alapos előszavával bevezetett kötet 1940-ben jelent meg. (Magyar Irodalmi Ritkaságok, szerkeszti Vajthó László, LIV. szám, Budapest, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, 103 old.). Idézte azt a mondatot, amely Fáy sokoldalúságából a meghatározóan fontos apró dolgokra történt odafigyelést is bizonyítja. „*Úgy hiszem, közkívánatot fejezek ki, azon óhajításomban, hogy a járda úgy a Grassalkovich-féle ház előtt mint az országúton keresztül, telhetően megszélesíttessék és felemeltessék, a kifolyások felibe pedig fedeles váluk, vagy dobogó formák alkottassanak; mert jelenleg kimenetkor, legkisebb sáros időben is, igen kellemetlen és békevesztő a népmegtululás és alkalmatlan a kölcsönös lökdösés.*” (35. old.)

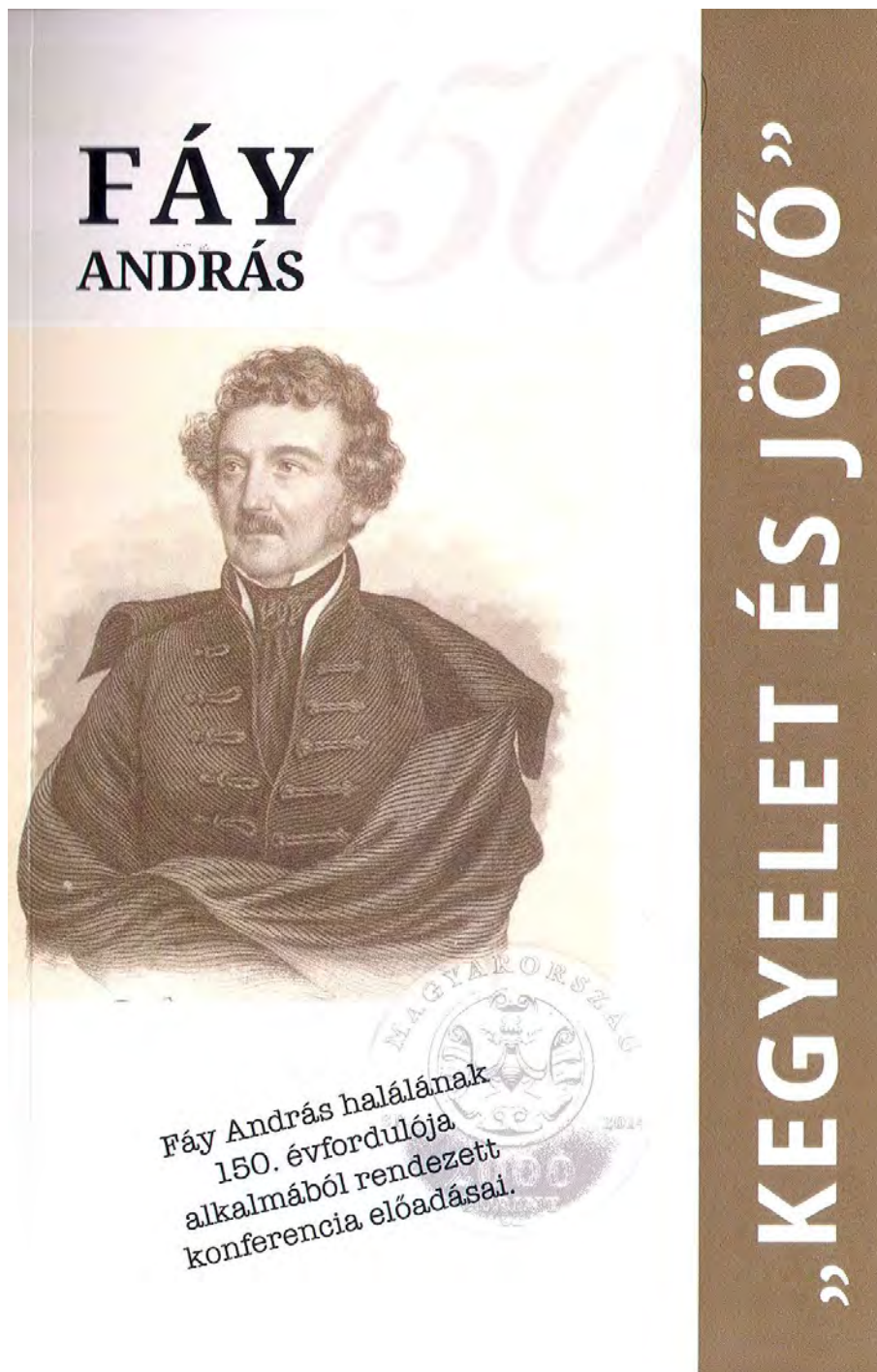
Az előadásokat követően egy rövid ünnepi műsor keretében megkoszorúzásra került Fáy András emléktáblája a Kossuth utca 22. számú házon. Itt lakott 1793-99 között.

Pósa Lajos: Magyar vagyok című versét Séra Kornél, a református gimnázium 9. osztályos tanulója szavalta el.

Gál Panna, a református általános iskola 7. osztályos tanulója előadta fuvolán Járdányi Pál: Allegretto-ját.

A Kollégium képviselőjében Tanászi Árpád és Kovács Áron megkoszorúzta az emléktáblát. Ezzel a konferencia véget ért

Az emlékkonferencián elhangzott előadásokból és eseményekről szerkesztett változatban készült egy konferenciakötet is.

A konferencia programleírása

- 10:00 Gyülekező a Kollégium főbejáratánál
10:30 – 11:00 Megemlékezés, ünnepi műsor és koszorúzás Fáy András szobránál az Iskolakertben
11:00 - 11:20 Dr. Dienes Dénes: Fáy András, a nemzet mindenese
11:20 - 11:40 Kovács Áron: Fáy András, a pataki diák
11:40 - 12:00 Fáy Árpád: Fáy András, a példakép
12:00 - 13:00 Ebéd a Mudrány Étteremben
13:00 - 13:30 A Pesti Első Takarékpénztár című kiállítás megnyitása és megtekintése Pocsainé Dr. Eperjesi Eszter muzeológus tárlatvezetésével
13:30 – 14:00 Átvonulás a Díszterembe, kávészünet
14:00 – 14:20 Fehér József: A Fáy András Társaság és a Zempléni Fáklya
16:20 – 14:40 Kiss Endre József: Fáy András a Nemzeti Kaszinó Könyvtára
14:40 – 14:50 Zárszó
14:50 – 15:30 Megemlékezés és koszorúzás a Fáy András emléktáblánál a Kossuth utca 22 szám alatt

Fotódokumentáció

